

LÄXOR

– EN IDEOLOGIKRITISK ANALYS AV
SKOLVERKETS DOKUMENT

Avanceradnivå
Pedagogiskt arbete

Rozhgar Azad

2018-LÄR4-6-A13

HÖGSKOLAN I BORÅS

Program: Grundlärautbildning med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4-6

Svensk titel: Läxor – En ideologikritisk analys av Skolverkets dokument

Engelsk titel: Homework – an ideology critical analysis of the School's document

Utgivningsår: 2018

Författare: Azad, Rozhgar

Handledare: Viktor Aldrin

Examinator: Catrine Brödje

Nyckelord: Läxor, matematik, föräldraansvar

Sammanfattning

Inledning

Utifrån den kunskapsöversikt som gjordes av, Azad, Rozhgar & El Machharawi, Khalil.

Föräldrars Involvering I Barnens Matematikläxor (2018), valde jag att göra en studie om ett av Skolverket dokument som handlar om läxor i praktiken.

Syfte

Syftet med denna studie är att undersöka hur Skolverket beskriver läxor och om hur föräldrars involvering i barnens studier belyses, allmänt och i ämnet matematik. Syftet kommer besvaras genom följande frågeställningar:

- Vilka synsätt framträder i skolverkets beskrivning av föräldrarnas involvering i barnens läxor/studier och i ämnet matematik?
- Vilka konsekvenser för matematikämnet kan detta medföra?
- Vilken roll spelar Skolverket i formandet av synen på läxor i matematikämnet?

Metod

I denna studie valdes kvalitativ innehållsanalys för att det passar studiens syfte, då det handlar om att analysera och tolka innehållet i ett skolverkets dokument ”läxor i praktiken”.

Bergström och Boréus (2005, s.43–44) beskriver att kvalitativ innehållsanalys syftar till att tolka innehållet mer än att räkna eller mäta med andra ord kvantifiera innehållet.

Den metod som används för denna analys är en ideologikritisk analys, vilket Hellspong (2001, s.132–139) beskriver att syftet med denna typ av analys är att undersöka en texts ideologiska och sociala funktion. På vilket sätt bidrar texten till att bevara och förändra sociala strukturer samt maktförhållanden och de ideologiska ståndpunkter som ifrågasätter eller rättfärdigar dem. Denna typ av analys lägger stort fokus på att begripliggöra den dolda delen i texten.

Resultat

Utifrån resultaten går det att läsa av att detta stödmaterial knappt har någon fokus på föräldrarnas roll i barnens läxor och att Skolverkets synsätt är att det största ansvaret av läxorna ska ligga på verksamheten. Skolverket beskriver bland annat att syftet med läxor är att ge föräldrarna insyn i barnens skolarbete och att föräldrarna ska ges reellt inflytande över skolans sätt att arbeta med läxor eftersom läxor även påverkar dem. Men hur och på vilket sätt detta ska ske framgår inte tydligt i texten.

Förord

Jag vill rikta ett STORT tack till min handledare, Viktor Aldrin, som hjälpt och stöttat mig under arbetets gång och som alltid varit mottaglig när jag behövt hjälp samt även varit snabb med sin respons. Att ha en handledare som alltid finns tillgänglig för hjälp och även en som stöttar en är väldigt tacksamt.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING	1
Syfte och frågeställning	2
Begreppet läxa och ideologi/ideologikritisk	2
FORSKNINGSDESIGN	3
Metod	3
Material	3
Validitet och reliabilitet	4
Tidigare forskning	4
Föräldrars inställning samt ansvar	5
Föräldrars engagemang	6
RESULTAT OCH ANALYS	8
SKOLVERKETS PUBLIKATION – LÄXOR I PRAKTIKEN	8
Föräldrar och läxor	9
Läxor: kvalitet eller kvantitet	10
Läxor som problematiska eller redskap för samverkan	11
Sammanfattande analys	12
DISKUSSION	13
Vilka synsätt framträder i skolverkets beskrivning av föräldrarnas involvering i barnens läxor/studier och i ämnet matematik?	13
Vilka konsekvenser för matematikämnet kan detta medföra?	14
Vilken roll spelar Skolverket i formandet av synen på läxor i matematikämnet?	15
Val av metod	15
Validitet och reliabilitet	16
REFERENSER	

INLEDNING

Under lärarutbildningen och även under VFU-perioderna har det ofta diskuterats om att försöka få föräldrarna medvetna om vikten att involvera sig i barns studier/skolgång/läxor. Men att bara involvera sig utan att veta hur och på vilket sätt man bör engagera sig i barnens studier är inte alltid lätt när man inte har kunskapen. I en nypublicerad kunskapsöversikt skriven av Azad och El Macharaawi (2018) som handlar om föräldrars involvering i barnens studier och i ämnet matematik redogörs att det både finns positiva och negativa effekter på barnens skolprestation och motivation beroende på vilken typ av föräldraroll och inställning en förälder har när hen engagerar sig i barnens studier. Anledningen till denna dokumentanalys var den forskning som visade att det finns en effekt på barnens prestation och motivation beroende på hur föräldrars engagemang ser ut. Med hänsyn till detta kommer denna studie undersöka hur Skolverket belyser föräldrarnas engagemang i barnens läxor med fokus på matematikämnet, eftersom matematik är det ämne som intresserar mig mest.

Hattie (2012, s.28) beskriver i sin sammanställning av fem metaanalyser om läxor, som innefattade 161 studier med över 100 000 elever, att det fanns ett samband mellan användningen av läxor och elevernas prestation. De klasser som hade läxor hade 15 % förbättring av studietakten än de klasser som inte hade läxor. Hattie belyser att omkring 65 % av eleverna förbättrade prestationerna med andra ord var effekterna positiva samt att 35 % av effekterna var negativa eller noll.

Strandberg (2013, s.17) beskriver att både internationell och svensk forskning visat att läxor kan leda till motsättningar samt konflikter mellan vuxna och barn. En kritik är att läxor uppfattas att "stjäla" tid från annat som barn och föräldrar hellre hade ägnat tiden åt. En annan kritik som riktas mot läxor är likvärdighetsfrågan, läxor motverkar likvärdigheten i undervisningen på så sätt att de gynnar de elever vars föräldrar har tid, utbildning och språkkunskaper nog för att hjälpa till med läxorna. Strandberg menar att det inte finns några forskningsresultat som visar ett samband mellan mycket läxor och goda studieresultat. Däremot visar forskning på att läxor har väldigt lite effekt på lägre åldrar men att det i senare år kan ha viss effekt på skolprestationen.

I *läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011* (Lgr11) klargörs det att alla som arbetar i den pedagogiska verksamheten ska tillsammans med vårdnadshavare samarbeta för att utveckla skolans verksamhet och innehåll. Lärarnas uppgift är att samverka med föräldrar och kontinuerligt informera om elevers skolsituation och även hålla sig informerad om elevens personliga situation och respektera hans/hennes integritet. Det gemensamma ansvar som skolan och vårdnadshavare har är att skapa de bästa tänkbara förutsättningarna för elevernas utveckling samt lärande.

Syfte och frågeställning

Genom att undersöka ett av Skolverkets dokument om läxor i skolan är mitt syfte att kritiskt granska detta dokument. Syftet med denna studie ska besvaras genom följande frågeställningar:

- Vilka synsätt framträder i skolverkets beskrivning av föräldrarnas engagemang i barnens läxor/studier och i ämnet matematik?
- Vilka konsekvenser för matematikämnet kan detta medföra?
- Vilken roll spelar Skolverket i formandet av synen på läxor i matematikämnet?

Begreppet läxa och ideologi/ideologikritisk

Läxa är ett begrepp som varit uppe för diskussion många gånger, men vad är läxa. Hellsten (2000, s.31, 120–121) har gjort flera försök till att definiera begreppet läxa men beskriver att en allmän definition av begreppet läxa är svårt att göra samt att det för många tolkas olika och att det finns flera olika typer läxor i en klass. Men trots en medvetenhet om att läxa är svårt att definiera har Hellsten följande definition “läxa är det arbete som inte sker på lektionstid” och enligt Hellsten omfattar en läxa fyra olika aspekter: 1. Det är en uppgift som läraren ger till eleverna och de accepterar den. 2. Läraren förhör eleverna på läxan eller använder läxan på ett annat sätt. 3. Eleverna tolkar uppgiften. 4. Läxan bearbetas av eleverna.

Westlunds (2004, s.33) definition av begreppet läxa grundar sig på elevtexter om läxor och hon kom fram till en typ av definition som lyder: ”läxor är en svårfångad hybrid som finns någonstans i gränlandet mellan uppgift och tid, arbete och fritid, skola och hem, individ och kollektiv”. Det är tydligt att en definition av begreppet ”läxa” inte går att säkerställa till en exakt förklaring, enligt Hellsten (2000) och Westlund (2004). Även Österlind (2001, s.27) beskriver att läxor är något som är svårt att definiera men att man kan betrakta läxor som allt arbete som görs utöver skoltiden.

Trots att definitionen av begreppet “läxa” inte går att säkerställa till en exakt förklaring utgår jag från den definition som Hellsten (2000) beskriver, “läxa är det arbete som inte sker på lektionstid”.

Nationalencyklopedin (2019) beskriver att man ofta använder ideologi allmänt i meningen av åskådning speciellt samhällsåskådning. En ideologi i denna betydelse bildar en någorlunda sammanhängande enhet, som innehåller antaganden om verklighetens beskaffenhet som handlingsnormer och värderingar. Vidare beskrivs att en anhängare av en ideologi är en person som accepterar dess verklighetsbeskrivning, stöder dess handlingsprogram och delar dess grundläggande värderingar. Nationalencyklopedin beskriver att ideologikritik är samlade namn på en rad mer eller mindre besläktade sätt att noga granska olika ideologier. Målet med ideologikritik är att upptäcka och avslöja orimliga verklighetsantaganden, vaghet och brist på sammanhang i ideologierna samt inre motsägelser.

FORSKNINGSDESIGN

Metod

I denna studie valdes kvalitativ innehållsanalys för att det passar studiens syfte då det handlar om att analysera och tolka innehållet i ett Skolverkets dokument ”Läxor i praktiken”.

Bergström och Boréus (2005, s.43–44) beskriver att kvalitativ innehållsanalys syftar till att tolka innehållet mer än att räkna eller mäta, med andra ord kvantifiera innehållet. Fokus är alltså på ordens mening och hur de kan tolkas och analyseras snarare än förekomsten av utvalda ord. En kvantitativ metod ansats hade inte gett samma möjlighet att se det bakomliggande ideologin i texten, vilket är av största vikt då studien utgår från kritisk ideologianalys.

Till denna studie valdes ett av Skolverkets dokument att analyseras ur ett ideologikritiskt perspektiv eftersom denna typ av inriktning lägger stort fokus på att begripliggöra den dolda delen i texten. Hellspong (2001, s.131) som är forskare inom svenska och retorik redogör att en ideologi är en helhet av mer eller mindre tydliga föreställningar och värderingar som formar hur vi ser på världen, samhället och människan och att den sociala funktionen hos en text ofta sammankopplas med en viss ideologi som den förmedlar.

Bergström och Boréus (2005, s.157, 159) beskriver att det finns olika analysverktyg när det kommer till att göra idé- och ideologianalys och redovisar flera olika inriktningar inom idé- och ideologiforskning. En av inriktningarna som beskrevs var kritisk ideologianalys, där utgångspunkten i denna inriktning är systemkritik. Hellspong (2001, s.132–139) beskriver att syftet med denna typ av analys är att undersöka en texts ideologiska och sociala funktion. På vilket sätt bidrar texten till att bevara och förändra sociala strukturer samt maktförhållanden och de ideologiska ståndpunkter som ifrågasätter eller rättfärdigar dem. Syftet är inte att peka ut en text som falsk eller vilseledande utan det handlar snarare om att rycka av den ”slöjan” av intresselös objektivitet och visa dess ideologiska och sociala tendens. Med andra ord behöver ”kritik” inte tolkas som att ta avstånd från något utan istället bli medveten om exempelvis de krafter och förhållanden som har en så omfattande och självklar närvaro att vi många gånger inte märker dem. För att göra en analys ur ett ideologikritiskt perspektiv bör man undersöka texter som tycks vara neutralt beskrivande som exempel i läroböcker, myndighetsinformation, forskningsuppsatser eller nyhetsartiklar. När texten sedan valts ut bör man, vilket även underlättar analysen, ställa texten frågor. Som exempelvis se efter textens bakgrund (vilket socialt och ideologiskt sammanhang ingår texten i), textens ämne (vilka frågor tar texten upp?), textens framställningssätt, (genre, ord, påståenden och perspektiv med mera), sammanfattning (hur samspelar texten med det samhälle som burkar den) och analysens självkritik (textens granskare är inte neutral utan den kritiska analysen räknar med att analytikern har en politisk ståndpunkt).

Material

Skolverket har som myndighet utformat flera olika handledningar och vägledningar för skolans pedagogiska arbete. Ett sådant område är läxor och läxhjälp där Skolverket har

publicerat två texter i form av en rapport och en vägledning/stödmaterial. I denna studie har Skolverkets vägledning ”Läxor i praktiken” använts då den mer än de andra texterna passar denna typ av undersökning i frågan om läxor och läxhjälp i skolan. Efter att ha läst syftet till dokumentet “mer än bara läxor” visade det sig att dokumentet var en utvärdering av olika typer av läxhjälpverksamhet på tio skolor, vilket inte var något som passade för denna studie.

Enligt Skolverket syftar detta material till att ge rektorer och lärare ett underlag för diskussion och reflektion över skolans sätt att arbeta med läxor. Dokumentet är med andra ord ett stödmaterial för den verksamhet som väljer att involvera läxor i sin praktik. Stöd materialet innehåller vad forskning och styrdokument säger om läxor. Detta i hopp om att det kan bidra till att de läxor som ges används på ett genomtänkt sätt för att stärka elevernas kunskapsutveckling. Stöd materialet består av 42 sidor med fyra huvudrubriker som efterföljs av underrubriker till varje huvudrubrik. Efter varje avslutat “kapitel” finns en diskussionsdel som lärare kan använda för att antingen tillsammans med kollegor eller enskilt utvärdera ens egna läxpraktik. Huvudförfattare till materialet är Fil. Dr. Max Strandberg vid Stockholms universitet med bidrag av docent Ingrid Westlund vid Linköpings universitet.

Validitet och reliabilitet

Bergström och Boréus (2005, s.35, 78, 173–174, 177) menar att validitet innebär huruvida studien svarar på det den ämnar att undersöka. Med andra ord om frågeställningarna besvaras genom studien. Reliabilitet eller tillförlitlighet som också är en annan term som man använder innebär istället hur undersökningen har genomförts exempel om undersökningen genomförts med noggrannhet i samtliga led, vilket i sin tur bidrar till att fel i källor kan elimineras. Den största reliabilitets frågan i denna typ av studie är tolkningsfrågan. Bergström och Boréus nämner även att det finns en risk med hårt strukturerade och generella analysverktyg. Riskerna är att exempelvis tolkningarna som gjort har dåligt stöd till materialet eller att verktygen inte ger forskaren tillräckligt stöd i analysen.

Tidigare forskning

Strandberg (2013, ss.18–19, 48) beskriver att forskning kring läxor på nationell nivå främst berört uppfattningar om läxor och hur läxor präglar barnens vardag. Vidare belyser Strandberg att läxor sedan lång tid tillbaka och även idag ingått som en del av undervisningen. När det kommer till samarbete mellan hem och skola är det idag få som skulle hävda att det bästa för barnen var om hem och skola hålls isär. Samarbetet mellan hem och skola har länge sett ut på det vis att föräldrar fått information på föräldramöten, utvecklingssamtal samt via exempelvis veckobrev med mera. I och med detta har det inneburit en enkelriktad kommunikation där läraren spridit- och föräldern tagit emot -informationen.

Strandberg (2013, s.19) tar i sin avhandling upp fyra principer gällande samarbete mellan hem och skola. Dessa är brukarinflytandep principen, valfrihetsprincipen, isärhållandets princip samt partnerskapsprincipen. Två av principerna; isärhållandets- och partnerskaps-principen kan direkt relateras till Läx-projektet.

Isärhållandets principer innebär att det är viktigt för barnens utveckling att hålla isär hemmets och skolans olika uppgifter och roller. Motsatsen till detta är då partnerskapsprincipen där principen handlar om att minska klyftan mellan skola och hem. Partnerskapsprincipen betonade även hemmiljöns betydelse för elevers resultat. Förbättrade relationer mellan hem och skola ansågs skapa mer jämlika möjligheter för alla elever. Principen innebar att olikheter mellan skola och hem skulle utjämnas och skapa möjligheter för ett mer effektivt lärande (Strandberg 2013, ss. 19–20).

I ett projekt från USA som har anknytning till partnerskapsprincipen gällande forskning om läxsamarbete mellan hem och skola utvecklades så kallade interaktiva läxor. Syftet med interaktiva läxor var att öka elevernas lärande och föräldrars engagemang för elevernas skolarbete. Lärarna producerade läxor utifrån det aktuella läromedel och planerade innehållet för terminen. Föräldrarna förväntades att vara aktiva lyssnare och ha rollen som assistenter snarare än lärare åt sina barn. Resultaten jämfördes sedan med två skolor som inte använt sig av interaktiva läxor. Det visade sig att enkla matematikuppgifter samt medelsvåra problemslösningsuppgifter underlättade läxsamarbetet mellan skola och hem. Dessutom förändrade samarbetet föräldrarnas och elevernas attityder till läxor. Resultaten visade även att de läxor som förväntas att föräldrarna ska bidra i måste vara formulerade på ett sätt så att alla föräldrar ska kunna delta och ha något att bidra med (Strandberg 2013, s.20, 59).

Nedan kommer en beskrivning av resultaten från vetenskapliga artiklar som ligger till grund för denna studie. Utifrån resultatet har två underrubriker skapats, nämligen Föräldrars inställning samt ansvar gällande läxor specifikt för ämnet matematik och även Föräldrars engagemang.

Föräldrars inställning samt ansvar

Forskning visar att föräldrars inställning till läxor har stor inverkan på elevens och hemmets attityder till läxor. Maloney et al. (2015) beskriver att föräldrarna har en stor roll när det kommer till elevernas akademiska framgång och att föräldrarna är barnens första och mest hållbara lärare. I Maloney et al. studie visade de att barns matematik-prestation och rädsla för matematik (matematisk ångest) är kopplat till föräldrarnas matematiska ångest. De visade även att föräldrar allmänt tror att deras roll i barnens matematik-prestation inte har lika stor betydelse som i de andra ämnena som exempel i läsning och att matematikutbildningen främst är skolans ansvar. Att föräldrarnas inställning har en viss påverkan styrks även av en annan studie som är skriven av Goforth et al. (2014). Goforth et al. beskriver att föräldrarnas inställning till skolan, överlag, eller i specifika ämnen har en påverkan på barnens prestation och att när engagemanget från föräldrarna överstiger en viss gräns kan det ha en negativ effekt på barns prestation. Som exempel om en förälder har en positiv inställning till matematik och finner ämnet värdefullt och överför denna positiva inställning till sitt barn, kommer barnet mer sannolikt att sträva efter högre prestation i matematik. Men om en förälder har en negativ inställning och exempelvis inte värderar ämnet matematik utan uttrycker sig på negativt sätt kommer barnet troligen att prestera sämre och få lägre motivation till att studera ämnet matematik. Goforth et al menar även att forskning visat att utöver föräldrars inställning leder även föräldrans ansvar i form av läxhjälp, kommunikation mellan skola och förälder, deltagande

i skolaktiviteter med mera till positiva prestationer och att föräldrarna utgör en viktig roll för barnets framgång. Detta resultat motsägs emellertid av studien Silinskas och Kikas (2017) där forskarna menar att den vanligaste formen av föräldraansvar är att hjälpa barnen med läxor och att inte alla former av föräldraansvar är till fördel för barnens resultat. I studien har två typer av föräldraansvar granskats, kontroll och stöd. Kontroll definieras som tryck på att barnen ska göra färdigt läxan, exempelvis kontrollera att läxan är färdig och om inte till och med straffa barnet för att inte ha gjort färdigt läxan. Stöd definieras som värdet av föräldrahjälp utifrån barnets synvinkel som exempelvis kan vara att föräldrarna är tillgängliga vid behov om ett problem skulle uppstå med läxan. Resultatet i studien visade att föräldrakontroll minskar barns känsla av autonomi, förmåga och ansträngningar i utmanande inlärningsituationer och att stödet i form av autonomiskt stöd är relaterat till en auktoritativ föräldrastil, högt emotionellt stöd och låg psykologisk kontroll. Medan kontrollen är relaterad till auktoritär föräldrastil, lågt emotionellt stöd och hög psykologisk och beteendemässig kontroll.

En annan studie som också undersökte flera olika typer av föräldrahjälp var studien av O'Sullivan et al. (2014) där resultaten visade att den vanligaste metoden för deltagande i matematikläxor var tillhandahållande av struktur. De typer av föräldrahjälp som undersöktes i studien var i form av direkt assistans, tillhandahållande av struktur och autonomistöd. Ett autonomiskt stöd innebär att föräldrarna hjälper barnen till att bli mer självständiga i deras egna studier. O'Sullivan et al. beskriver vidare att tillhandahållande av struktur är något som bland annat bidrar till barnens betyg i ämnet matematik och menar att strukturen har en betydande roll i barns kontroll uppfattningar. Resultaten visade även att föräldrar som tror på sig själva, känner sig trygga och kompetenta med att hjälpa till med matematikläxor gör större ansträngningar, som i sin tur ökar chanserna för barnens framgång. Likt Maloney et al (2015) visar Hong et al. (2010) studie att föräldrarnas attityd och värdering har en inverkan på barnets skolprestation. Hong et al. beskriver att föräldrar som värderar utbildning tenderar att ha högre målsättning för sina barns skolgång. Genom att värdera lärandet och även förstärka det kan det få barnen att känna att föräldrarna bryr sig om deras skolprestation. En av de främsta mekanismerna av föräldraansvar som kan öka elevens lärande är stödet, som är en slags föräldraförstärkning. Förstärkning kan komma i olika former som exempel fysiska (kramar eller gåvor) eller abstrakta i form av ord eller stolthet. Känner ett barn att denne får stöd från sin förälder kan hen vara mer villig att försöka uppnå sin fulla förmåga att prestera bra i skolan. Resultatet visade även att högre uppfattad föräldrakontroll var kopplad till lägre matematisk prestation/motivation. Barnens uppfattningar om inblandning av läxhjälp i form av kontroll kunde kännas påträngande och skapade negativitet vilket i sin tur inte skapar en positiv effekt.

Föräldrars engagemang

Många föräldrar väljer att engagera sig i barnens studier men gör det utan att veta vilken effekt det kan ha på barnets motivation och prestation. Patall et al. (2008) gjorde en metaanalys där de granskat teori och forskning som tar upp effekten av föräldrars deltagande i läxan om prestation och prestationsrelaterade resultat. I studien beskrivs, att det trots utbredd

övertygelse om att föräldrarnas deltagande och engagemang i läxorna är kopplat positivt till barnens prestation, menar forskning på att förhållandet kanske inte är enkelt. Resultaten tyder på att föräldrarnas involvering i läxorna har olika relationer till prestation och att typen av föräldrars involvering förändras när barn flyttar mellan olika årskurser. Patall et al. beskriver att andra studier menar att det är den typ av föräldraansvar som är kritiskt. Detta beror på att det finns många faktorer som kan påverka sambandet mellan föräldrars engagemang i läxor och barnens prestationer som exempelvis vilken strategi som föräldrarna använder, gör regler för när, var och hur läxor ska göras, interagerar med läraren om läxor, resurser i hemmet, barnets ålder eller involverar sig direkt i läxan. Dessa olika typer av föräldradeltagande kommer sannolikt att ha olika effekter på barnets skolprestation. Det mest effektiva för barnets prestation är typen av föräldraansvar som stöder barnets autonomi (självständighet) och som tillhandahåller struktur i form av klara och konsekventa riktlinjer för läxor. Däremot kommer former av deltagande som av barnet upplevs som kontroll/övervakning att ha en negativ inverkan på motivation samt prestation. Detta är även något som styrks i studien av Eleftheria och Kai (2014) som belyser att föräldrars typer av engagemang kan skilja sig väsentligt från vad de gör och varför. Vidare beskriver de att föräldrars uppmuntrande till elevens egna ansvar och självständighet (autonomi) över läxor ger större effekt gentemot föräldrakontroll och direktstöd. Resultatet visade att det förstnämnda främjar elevens motivationsutveckling i form av självständighet och kompetensförvärv vilket resulterar i bättre prestation.

Resultaten i Levpuscek och Zupancic (2009) studie visade att föräldrar till barn som presterar väl i matematik inte sätter samma press på sina barn som föräldrar till barn som inte presterar lika bra i matematik. Föräldrarna till barnen som inte presterar väl i matematik har en tendens att ge mer stöd. Vidare beskriver Levpuscek och Zupancic att föräldrar blir mer involverade i barnens utbildning när de ser att barnen misslyckas, detta är även något som styrks i studien av Silinskas och Kikas (2017) där de belyser att barnens egenskaper i form av prestation och motivation påverkar hur föräldrarna väljer att involvera sig i barnens läxor. Som exempelvis kan barns dåliga prestation göra att föräldrarna tillämpar mer kontrollerande och mindre självständiga stödjande strategier när de hjälper till med läxorna. Barn presterar mycket bättre när föräldrarna intar en stödjande roll när de hjälper till med läxorna medan föräldrar som pressar sina barn, visar missnöjdhet, kritiserar med mera sänker barnets förmåga att tro på sig själv, vilket kan bidra till att deras prestation blir sämre i bland annat matematikämnet.

Analysen av ovanstående artiklarnas resultat visar att föräldrars deltagande i samband med barnens läxor har en påverkan på barnens prestation. Om denna påverkan sedan ger en positiv eller negativ effekt på barnens prestation beror på vilken typ av föräldraansvar, -roll, -inställning till eller värdering av matematikämnet föräldern har/intar. Slutsatsen utifrån vad tidigare forskning visat är att föräldrarnas involvering av barnens läxor har en betydande och viktig roll för elevens utbildning, men även att elevens egen förmåga har en betydande roll för hur de presterar.

RESULTAT OCH ANALYS

SKOLVERKETS PUBLIKATION – LÄXOR I PRAKTIKEN

Skolverket är en nationell förvaltningsmyndighet, som bland annat ansvarar för den officiella statistiken på skolområdet och gör nationella uppföljningar och utvärderingar. Skolverket är således en myndighet, som utför uppdrag från regeringen, och har därmed viss politisk makt. Skolverket representerar utbildningen i Sverige och riktar sig till de personer som är verksamma i den pedagogiska verksamheten och påverkar den pedagogiska verksamheten genom de dokument som ges ut. Dokumentet ger ett underlag för de som arbetar i den pedagogiska verksamheten kring hur läxor kan användas på ett genomtänkt sätt. Med utgångspunkt i aktuell forskning och bevakning av den beprövade erfarenheten reviderar Skolverket styrdokument och andra direktiv. Till de reviderade styrdokumenterna måste de som är verksamma i skolan förhålla sig. På så vis har Skolverket en betydande roll där de även kan påverka de som arbetar i skolverksamheten.

Först lästes hela dokumentet igenom för att få en helhetssyn av hur dokumentet belyser läxor. Därefter lästes dokumentet igenom igen utifrån studiens frågeställningar för att se om dokumentet belyser föräldrars deltagande och vilket synsätt som framträder. Utifrån studiens frågeställningar har sedan relevanta delar av dokumentet plockats ut för att tolkas och analyseras ytterligare.

I enlighet med det ideologikritiska perspektivet ämnar analysen att synliggöra vilka värderingar och synsätt som förmedlas gällande läxor. På så sätt även visa på om och hur de formar rådande syn på dessa. Under varje rubrik börjar texten med en kort beskrivning av vad Skolverket belyser och därefter har korta citat plockats ut för att förtydliga vad som ligger till grund för denna analys. Bergström och Boréus (2005, s.166–167) beskriver att ideologikritiska analysen sker i tre steg. Steg ett handlar om att analysera själva texten, vilket i detta fall innebär att texten närlästes. Andra steget beskriver de handlar om att synliggöra det som inte står utskrivet i texten med andra ord göra den latent delen i texten begriplig. Sista steget är då steg tre och den är tänkt att man ska ta hänsyn till vilket sammanhang texten är skriven i. Detta ska då medföra att texten blir än mer begriplig.

Utifrån vad Bergström och Boréus beskriver om de tre stegen har denna analys gjorts genom att citat plockats ur. Som ett första steg närlästes texten som valts utifrån studiens syfte och frågeställningar. Delar i texten som direkt och indirekt talar om föräldrars involvering och deltagande i barnens läxor analyserades ytterligare som steg två i analysen. Utifrån fortsatta analyser i steg två synliggjordes underliggande teman vilka låg till grund för underrubrikerna. I steg tre beskrivs i vilket socialt sammanhang texten kan relatera till. Texten är skriven i ett sammanhang där styrdokument beskriver en likvärdig skolgång för alla elever. I *läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011* (Lgr11 s. 8) beskrivs det att utbildningen inom varje skolform ska vara likvärdig. Men att en likvärdig utbildning inte innebär att undervisningen ska se ut eller utformas på samma sätt överallt i landet eller att

resurserna i skolan ska fördelas lika. Skolan ska ta hänsyn till elevernas behov och olika förutsättningar.

Ser man till vad som framkommer i steg två vilket visar att ansvaret gällande läxor i vissa fall överlämnas till föräldrar blir begreppet en likvärdig skola inte något som kan garanteras. Detta då föräldrars bakgrund och utbildningsnivå skiljer sig.

Nedanstående text består av tre underrubriker varpå jag utifrån ett ideologikritiskt perspektiv analyserat om och hur Skolverket lyfter fram föräldrarnas roll i barnens studier/läxor och som avslutande del sammanfattas hela resultatdelen.

Föräldrar och läxor

Skolverket (2014, ss.8–9) belyser att det finns olika sätt att definiera vad en läxa är och att det bland forskare, lärare med mera inte finns en allmän definition av vad en läxa är. Att läxor är uppgifter som läraren tilldelar eleverna som de ska göra efter skoltid är den vanligaste definitionen. Skolverket beskriver även att det inte finns någon reglering om hur ofta och omfattande läxor ska vara eller om läxor ska ges överhuvudtaget. Detta blir särskilt tydligt i passagen om:

Sedan 1994 finns det inga specifika bestämmelser om läxor i skolans styrdokument. Det finns därmed inga regleringar som avgör om läxor ska ges, eller hur frekvent och omfattande de läxor som eventuellt ges ska vara. (s.8)

I citatet ovan ligger fokus på, begreppen *bestämmelser* och *reglering*. Eftersom det inte finns några bestämmelser eller regleringar som avgör hur läxan ska ges ut eller formas, kan man ur detta citat avläsa att det är upp till läraren tillsammans med rektorn att avgöra ifall läxor ska vara en del av verksamheten. Att det inte finns någon typ av reglering eller bestämmelse på hur läxor ska behandlas i styrdokumentet kan uppfattas som ett problem eftersom läxor i svenska skolor är väldigt förekommande. Läxor är något som för många skapar en oro för eleverna och även bland föräldrarna.

Hur ser då Skolverket på föräldrarnas deltagande i barnens läxor när det inte finns några bestämmelser i styrdokumentet? Nedanstående citat beskriver hur skolverket ser på föräldrars involvering i läxorna.

Eftersom läxor ofta påverkar fritiden för såväl elever som vårdnadshavare är det viktigt att de ges ett reellt inflytande över skolans sätt att arbeta med läxor. (s.11)

Ytterligare ett syfte med läxor är att ge vårdnadshavare insyn i skolarbetet. (s.13)

Skolverket är medvetna om att läxor påverkar fritiden, och även föräldrarna, och anser då att föräldrarna ska ges inflytande i barnens läxor. Men Skolverket belyser inte hur eller på vilket sätt föräldrarna ska ges reellt inflytande. Utan att döma av det andra citatet ovan menar Skolverket att syftet med läxor även är att ge vårdnadshavare insyn i skolarbetet. Denna insyn

beskrivs det heller inget mer om. Vad för slags insyn? Skulle det inte fungera att skicka ut ett veckobrev istället där det skrivs om vad som är planerat och hur skolan arbetar med vissa saker. Att lägga över ansvaret på föräldrarna utan att veta vad för slags kompetens föräldrarna besitter för att kunna hjälpa till med läxorna är inte att ge en likvärdig möjlighet till eleverna.

En läxa som lämnar över ansvaret för förståelsen till eleven själv eller till någon vuxen i elevens närhet är kanske inte tillräckligt förberedd i undervisningen? Vissa elever kan säkert få innehållet förklarad av sina föräldrar eller någon annan kunnig person, medan andra får klara sig bäst de kan på egen hand. (s.19)

I citatet ovan nämner Skolverket att vissa elever säkert kan få innehållet i läxan förklarad av någon vuxen hemma medan andra får klara det bäst på egen hand. Att lämna ut en läxa utan att veta riktigt vem mottagaren hemma är som hjälper eleven, kan uppfattas som att inte vara ansvarstagande för alla elevers möjligheter att delta på lika villkor. Skolverkets dokument som ska fungera som ett stödmaterial om läxor i skolan och där de utgår från forskning, beprövad erfarenhet och skolans styrdokument, belyser inte mycket om föräldrarnas roll. Ändå finns det mycket forskning, som exempel i Patall et al. (2008) studie där det beskrivs om att det finns många faktorer, till exempel vilken strategi som föräldrarna använder, sätter regler för var, när och hur läxor ska göras med mera som påverkar sambandet mellan föräldrars engagemang i läxor och elevernas prestationer. Resultaten visar på att föräldrarnas deltagande i barnens läxor både kan ha en positiv eller negativ påverkan på barnens motivation och prestation beroende på hur engagemanget ser ut samt vilken inställning eller roll föräldern har. Här framträder att Skolverket lägger det största ansvaret på skolan och att föräldrarna mer ska vara som en stöttning för eleverna och inte bry sig om hur eleven ska göra sin läxa eller på vilket sätt. Detta stärkas genom nedanstående citat:

Läxan kan ge elevernas vårdnadshavare möjligheter att följa det egna barnets lärande och det innehåll som behandlas i skolan. På så sätt kan läxan fungera som redskap för att skapa en närmare samverkan mellan skola och hem [...]. I ett par amerikanska studier användes läxor som utformas för att stimulera föräldrarnas intresse och engagemang för barnens skolgång och deras läxor. Föräldrarnas roll i samband med läxläsningen var främst att lyssna på vad barnen kunde berätta om de olika teman som man arbetade med i skolan, inte att undervisa barnen i hur uppgifterna ska lösas. (s.33)

Citatet ovan beskriver att föräldrarnas roll i samband med läxläsningen främst är att lyssna. Det visar att det räcker med att föräldrarna visar engagemang och inte är delaktig för mycket utan att istället försöker stötta eleverna genom att stärka deras självständighet (autonomi).

Läxor: kvalitet eller kvantitet

Skolverket (2014, s.13) beskriver att olika läxor har olika syften och läxor allmänt syftar till att eleverna ska utveckla goda studievänor och bidra till kunskapsutveckling.

Skolverket beskriver även i nedanstående citat vad bland annat en forskare redogjort om ett syfte till varför läxor ges ut:

Läxor ges för att tiden i skolan inte upplevs räcka till för att eleverna ska lära sig allt de behöver. (s.13)

Vissa läxor syftar till att eleverna ska *komma ikapp* eller ta igen sådant som de har missat i undervisningen. Ibland ges den här sortens läxor i slutet av en lektion bara till de elever som inte hunnit nå de mål för arbetet eller lärandet som läraren har satt upp. (s.14)

Genom dessa två citat går det att göra den analys att klasserna möjligtvis består av för många elever i förhållande till antalet lärare som undervisar. Av det första citatet ovan går det även att utläsa att genom ett sådant förhållningssätt till att läxor ges för att tiden inte räcker till, vilket inte tydligt framkommer i texten, där läggs ansvaret på föräldrarna. Ska föräldrarna fortsätta den pedagogiska verksamheten hemma genom läxor bara för att läraren eller skolan inte hinner med sina uppgifter? Hur blir det då med kvaliteten när många föräldrar inte besitter den kunskapen om hur de ska hjälpa till med läxorna. Nedanstående citat stärker läxan som kvalitet framför kvantitet.

Om läxor är en del av skolans undervisningspraktik är det viktigt att också inkludera läxan i det ständigt pågående kvalitetsarbetet. (s.17)

Här nämner Skolverket begreppet kvalitetsarbete. Att läxan ska inkluderas i det ständigt pågående kvalitetsarbete är något som borde vara en självklarhet med tanke på hur stor del läxan är i den svenska skolan. Genom ovanstående och nedanstående citat går det också utläsa, men det är inget som skolverket belyser, att det borde finnas någon typ av reglering eller bestämmelser i styrdokument för de som vill bedriva läxor i undervisningen.

Precis som undervisningen i stort är det därför viktigt att läxor planeras utifrån en genomtänkt analys av vilka metoder som i ett aktuellt arbetsområde bäst stödjer elevernas kunskapsutveckling. (s.17)

Läxor som problematiska eller redskap för samverkan

Skolverket (2014, s.32) beskriver att Forsberg i sin studie visar att föräldrar, samtidigt som de saknar riktig inflytande över läxorna, lägger ner mycket tid och engagemang på barnens läxor. Detta kan verka problematiskt med tanke på att föräldrarna kanske inte vet hur de ska engagera sig och på vilket sätt eleven behöver hjälp. Med andra ord har inte alla föräldrar den pedagogiska erfarenheten som en lärare har för att kunna hjälpa till med läxor. Att bara ge exempelvis eleven svaret i en uppgift i matematik är inte att hjälpa eleven från en förälders sida. Eleven kanske är van vid lärarens sätt att lära ut och kommer hem till något som föräldern anser är rätt, detta kan skapa konflikt i hemmet. Detta är även något som förstärks i följande passage:

Om skolan förväntar sig att elevernas vårdnadshavare ska förklara och förhöra läxor kan det skapa konflikter mellan barn och vårdnadshavare. I fall då föräldrarnas förklaringar skiljer sig från lärarens kan det skapa förvirring och irritation hos eleven. (s.32)

Skolverket beskriver i nedanstående citat att läxan kan fungera som ett redskap för att skapa närmare samarbete mellan skola och hem.

Men läxa behöver inte vara en källa till konflikter mellan barn och föräldrar. Den kan istället fungera som en yta där vårdnadshavare kan få insyn i barnets skolarbete. Läxan kan ge elevernas vårdnadshavare möjligheter att följa det egna barnets lärande och det innehåll som behandlas i skolan. (s.33)

Ovanstående två citat kan verka säga emot varandra. Samtidigt som läxan kan skapa problem i hemmet behöver den inte vara en källa till konflikter. Detta gör det mer tydligt i att det inte går att lägga över hela ansvaret för läxor på skolan och att föräldrarna blir delaktiga i barnens studier på ett eller annat vis. Det är därför problematiskt att Skolverket i detta stödmaterial inte belyser i stora drag om hur lärare och rektorer bör informera föräldrarna. Eller vilken typ av kunskap som skolan kan bidra med för att föräldrarna ska få förståelse i hur man bör involvera sig i barnens läxor utifrån vad forskning visar.

Sammanfattande analys

Skolverket lägger det största ansvaret om läxor på skolan och inte föräldrarna, men föräldrarna ska ges insyn i barnens studier genom läxorna. Det finns heller inga bestämmelser för om läxor ska finnas eller inte och detta gör då att det är upp till de enskilda skolorna att ta ställning till om det ska finnas läxor i den pedagogiska verksamheten. Riktlinjer eller liknande som lärare hade kunnat förhålla sig till när det kommer till läxor, precis som det finns i alla andra ämnen, hade underlättat planeringen och uppföljning av läxor. Skolverket är medvetna om att skolorna i stor omfattning inte når kvaliteten i läxorna och klargör därför att läxor precis som resten av undervisningen ska planeras utifrån en genomtänkt pedagogik. Vad som inte framkommer tydligt men som går att utläsa i citaten ovan är att föräldrarna involveras när eleven får hem läxor. Därför kan det vara bra att belysa för föräldrarna om vad exempelvis resultaten av O'Sullivan et al. (2014) forskning beskriver om att föräldrahjälp i form av tillhandahållande av struktur och autonomistöd bidrar till positiva effekter för barnens motivation till läxor. Skolverket belyser att läxor ska skapa en närmare samverkan mellan hem och skola samt att läxor kan skapa en konflikt mellan barn och vårdnadshavare samtidigt som de säger att läxor inte behöver vara en källa till konflikter mellan barn och föräldrar. Den kan istället fungera som en yta där vårdnadshavare kan få insyn i barnets skolarbete. Detta är även något som Strandberg (2013, ss.17–18, 21) redogör för, att läxor kan leda till motsättningar och konflikter mellan barn och vuxna och att det idag skulle vara få som hävdar att det bästa för eleverna är om hem och skola hålls isär. Strandberg menar att ett minskat avstånd mellan hem och skola istället gynnar barnens utveckling och lärande och menar att

föräldrar kan bidra till barnens läxor både genom att vara passivt närvarande när eleverna gör sina läxor samt genom sina egna erfarenheter.

En kritik mot läxor som Strandberg (2013, s.17) beskriver är likvärdighetsfrågan, läxor motverkar likvärdigheten i undervisningen på det sätt att de främjar elever vars föräldrar har tid, utbildning samt språkkunskaper nog för att hjälpa till med läxorna. Nedanstående citat från Skolverket styrker Strandbergs kritik gällande likvärdighetsfrågan mot läxor.

En läxa som lämnar över ansvaret för förståelsen till eleven själv eller till någon vuxen i elevens närhet är kanske inte tillräckligt förberedd i undervisningen? Vissa elever kan säkert få innehållet förklarad av sina föräldrar eller någon annan kunnig person, medan andra får klara sig bäst de kan på egen hand (skolverkets dokument "läxor i praktiken", s.19).

Här är det en fråga om lika möjligheter för alla elever. Därför lägger skolverket det största ansvaret om läxor på skolan. Trots vetskapen om att det finns elever som varken har en förälder eller en annan kunnig person som kan hjälpa till med läxorna får många elever klara det utan hjälp och stöd hemifrån. Slutsatsen utifrån detta är att skolorna behöver hitta tydligare struktur när de bedriver läxor i verksamheten. På ett eller annat sätt är många föräldrar delaktiga i sina barns studier. Då kan det också vara ytterst viktigt att föräldrarna får kunskap om hur de bör engagera sig, eftersom forskning visar på att föräldrars deltagande i barnens studier har en påverkan på barnens motivation samt prestation.

DISKUSSION

I följande avsnitt kommer jag att utgå från mina frågeställningar och även ge en diskussion mot bakgrund av tidigare forskning. Jag kommer även föra en diskussion om mitt val av metod samt även en diskussion i förhållande till begreppen validitet samt reliabilitet.

Vilka synsätt framträder i skolverkets beskrivning av föräldrarnas involvering i barnens läxor/studier och i ämnet matematik?

Den ideologikritiska analysen lägger stort fokus på att begripliggöra den dolda delen i texten. De synsätt som framträder i dokumentet är att Skolverket lägger det största ansvaret av läxor på skolan. Skolverket menar det att om läxor bedrivs i verksamheten ska ansvaret inte läggas över på föräldrarna då det inte skapar en likvärdig möjlighet för eleverna. Utifrån resultaten av tidigare forskning som exempelvis i Silinskas och Kikas (2017), O'Sullivan et al. (2014) med flera finns det en påverkan på barnens prestation när det kommer till föräldrars involvering i barnens läxor. Trots det finns det ingen typ av reglering för om man ska bedriva läxor i skolans verksamhet och detta stödmaterial som Skolverket publicerat ger lärare eller rektorer ingen klarhet i hur de ska eller om de bör informera föräldrarna om vilken påverkan deras involvering kan medföra. Eftersom det saknas regleringar om läxors vara eller inte vara finns det risk att syftet med läxor inte uppfylls. Skolverket beskriver i stödmaterialen att om läxor är en del av skolans undervisningspraktik är det viktigt att också inkludera läxan i det ständigt pågående kvalitetsarbetet.

En lärare kan välja att dela ut läxor på sina egna premisser och välja ifall det ska följas upp eller inte. Känner läraren att denne inte hunnit med allt som var planerat i undervisningen kan hen bestämma att ge elever läxa och detta engagerar föräldrarna. Om en läxa delas ut är meningen att eleven inte ska behöva ha någon vårdnadshavares hjälp och så ser verkligheten inte ut. Många lärare väljer att bara dela ut läxor eftersom de känner att tiden inte räcker till och att eleverna då kan fortsätta arbetet hemma.

Jag har även lagt märke till att lärare delat ut läxor till elever som varit sjuka och inte varit med på lektionen. Dessa elever har ju gått miste om lärarens djupare kunskaper om ämnet. Detta gör att man lägger över ansvaret på föräldrarna som möjligtvis inte har samma kunskap som läraren har för att hjälpa barnet med läxan. Meningen är inte att föräldrarna ska ta skolans ansvar vilket även Skolverket styrker. Men ett visst ansvar har föräldrarna. Därför belyser Skolverket i *läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011* (Lgr11) att ansvaret för elevernas skolgång ska delas mellan skola och hem (vårdnadshavare/föräldrar). Men vilket ansvar en förälder har beskrivs inte mer ingående, vilket man kan diskutera.

Vilka konsekvenser för matematikämnet kan detta medföra?

Enligt tidigare forskningsresultat kan föräldrars involvering i elevens läxa ha en påverkan på barnets motivation och prestation. I bland annat Maloney et al. (2015) och Goforth et al. (2014) studier visade de att föräldrars matematiska ångest och deras inställning till ämnet matematik är kopplat till barns matematiska-prestation och deras ångest för matematik. Har en förälder en negativ inställning till ämnet matematik och uttrycker det negativ finns det risk att barnet presterar sämre och tappar motivation till att vilja lära sig mer. Studierna visade även på positiva konsekvenser beroende på hur, vilken inställning samt vilket ansvar föräldrarna tar när de involverar sig i barnens studier. Med tanke på resultatet från tidigare forskning kan jag tycka att Skolverket som ansvarar för läroplanen och följer aktuell forskning åtminstone kunde ge lärare och rektorer lite mer klarhet i att försöka belysa vilken roll föräldrarna ska ha, även om Skolverket anser att det största ansvaret av läxor bör ligga på skolverksamheten och inte på föräldrarna, om hur deras involvering kan påverka elevens prestation och motivation. Skolverket (s.32) är medvetna om att många föräldrar involveras av barnens läxor och beskriver i stödmaterialet att skolan kan skapa konflikter mellan barn och vårdnadshavare ifall de förväntar sig att vårdnadshavarna ska förhöra och förklara läxorna. Många föräldrar saknar den pedagogiska kunskapen i hur man undervisar och det kan skapa en förvirring och irritation hos barnet ifall då föräldrarnas förklaringar skiljer sig från lärarens. Trots denna medvetenhet kan jag tycka att det på något vis är oansvarigt av Skolverket att inte ha någon typ av reglering över läxornas vara eller inte vara och ifall läxor förekommer, att man följer det egentliga syftet med läxan. Där föräldern inte tvingas om denne inte vill det själv att involveras i barnens studier, att behöva hjälpa till med läxan. Utan att det är en läxa som läraren gått igenom med eleven och som hen sedan ska kunna klara av på egen hand.

Vilken roll spelar Skolverket i formandet av synen på läxor i matematikämnet?

Skolverket representerar utbildningen i Sverige och är även den institution som kan påverka den pedagogiska verksamheten. Skolverket följer aktuell forskning och ger även ut dokument och däribland detta dokument som analyserats i arbetet och ska fungera som ett stödmaterial för verksamheten. Institutionen ansvarar även för det styrdokument som skolverksamheten ska förhålla sig till, där kunskapskraven samt vilka delar i respektive ämne ska behandlas. Skolverket har en stor roll till formandet av synen på läxor i matematikämnet. Enligt exempelvis Maloney et al. (2015), Goforth et al. (2014) och Silinskas och Kikas (2017) studier finns det bevis för att föräldrars involvering i barnens läxor i matematikämnet har en påverkan. Denna påverkan kan visa sig bli positiv eller negativ för elevens motivation och prestation beroende på hur involveringen ser ut. Genom det inflytande Skolverket har på skolverksamheten kan de även påverka exempelvis lärare. Utifrån resultatet i den genomförda analysen blir det tydligt att Skolverket i högre grad borde betona att lärare och rektorer ska informera föräldrarna om vad forskningen säger. Ifall de involverar sig i barnens läxor och i synnerhet i ämnet matematik.

Val av metod

Metoden i mer eller mindre alla forskningspublikationer går att ifrågasätta, var det rätt metod? Hade resultatet sett annorlunda ut ifall man valt en annan typ av metod med mera. I denna studie valdes kvalitativ innehållsanalys för att det passar studiens syfte då det handlar om att analysera och tolka innehållet i ett skolverkets dokument ”läxor i praktiken”. Det handlar om att tolka innehållet mer än att kvantifiera det. Bergström och Boréus (2005, s.43–44) beskriver att kvalitativ innehållsanalys syftar till att tolka innehållet mer än att räkna eller mäta med andra ord kvantifiera innehållet. Med andra ord är fokus på ordens mening och hur de kan tolkas och analyseras snarare än förekomsten av utvalda ord. En kvantitativ metod ansats hade inte gett samma möjlighet att se det bakomliggande ideologin i texten, vilket är av största vikt då studien utgår från kritisk ideologianalys.

Dokumentet analyseras även genom ett ideologikritiskt perspektiv. Vidare beskriver Bergström och Boréus (2005, s.171–173) att idé- och ideologianalys visar betydande skillnader i dispositionen. En fördel med denna typ av analysverktyg, idealtyp, är att det kan ge ordning i materialet. En nackdel är att det kan ta tid med själva konstruktionsarbetet, men en fördel till det är att om man väl har konstruerat verktygen går analysen smidigt till. En annan fördel som beskrivs med detta tillvägagångssätt är att det gynnar systematisk jämförelse på så vis att om idealtypen är ordentligt och systematiskt gjord kan det öka möjligheterna för att göra en komparativ analys. Men det finns ett problem som kan uppstå vid användandet av utvecklade och väl detaljerade analysmodeller och det är att uttalandenas betydelse kan tänjas. Forskaren kan tillskriva materialet något som inte finns genom att föranledas att se materialet utifrån sin idealtyp, vilket då gör att texten inte själv ”får tala”. Vidare beskriver Bergström och Boréus att en ideologi inte uteslutande kan analyseras eller bestämmas med hjälp av exempelvis program, utan när det gäller ideologikritiken lägger man större vikt vid att granskningen av texter måste kompletteras och sättas i relation till en social praktik utanför texten.

Validitet och reliabilitet

Utifrån vad Bergström och Boréus (2005, s.35, 78, 173–174, 177) beskriver om validitet, vilket innebär om studien besvarar det den ämnar att undersöka, anser jag att studien besvarat frågeställningarna. Den största reliabilitets- eller tillförlitlighetsfrågan beskriver Bergström och Boréus är tolkningsfrågan. I denna studie har jag i största möjlighet försökt att inte se materialet utifrån min egen idealtyp utan att se det så objektivt som det går. Detta är även ett problem som Bergström och Boréus belyser om att det finns en risk att forskaren utifrån sin egen idealtyp kan tillskriva materialet sådant som inte finns och även att uttalandenas betydelse kan tänjas vid välutvecklade och detaljerade analysmodeller, vilket även är något som jag haft i åtanke vid analysen. Man kan mer eller mindre antyda att validiteten i en studie kan vara viktigare än tillförlitligheten (reliabiliteten) då en studie som mäter något annat än det den ämnar att undersöka inte kommer att vara användbart, även om reliabiliteten i studien är hög. Men för att en studie ska vara meningsfull krävs det både hög- reliabilitet -samt validitet. Den här studien uppfyller kraven vad gäller reliabilitet och validitet. Detta för att jag analyserat texten på ett objektivt sätt utifrån ramarna som beskrivs samt undersökt det som studien ämnar att undersöka med andra ord svarar studien på de frågeställningar som är gjorda.

REFERENSER

Azad, Rozhgar & El Machharawi, Khalil. *Föräldrars Involvering I Barnens Matematikläxor.*, 2018, s.32

Bergström, Göran & Boréus, Kristina (red.) (2005). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys. 2.*, [omarb.] uppl. Lund: Studentlitteratur

Eleftheria, N. Gonida & Kai, S. Cortina. (2014). Parental involvement in homework: Relations with parent and student achievement-related motivational beliefs and achievement. *British Journal of Educational*, 84(3), ss.376-396.

Goforth, K. Amity, N. Jon, P. Kevin, R.B. & Doris, B. (2013). Understanding mathematics achievement: an analysis of the effects of student and family factors. *Educational Studies*, 23(1), ss.1–20.

Hattie, John (2012). *Synligt lärande för lärare*. Stockholm: Natur & kultur

Hellsten, Jan-Olof (2000). *Skolan som barnarbete och utvecklingsprojekt: en studie av hur grundskoleelevers arbetsmiljö skapas - förändras - förblir som den är*. Diss. Uppsala: Univ.

Hellspong, Lennart (2001). *Metoder för brukstextanalys*. Lund: Studentlitteratur

Hong, S. Yoo, S-K. You, S. & Wu, C-C. (2010). The Reciprocal Relationship between Parental Involvement and Mathematics Achievement: Autoregressive Cross-Lagged Modeling. *Journal of Experimental Education*, 78(4), ss.419–439. DOI: 10.1080/00220970903292926

Levpuscek, M.P & Zupancic, M. (2009). Math Achievement in Early Adolescence: The Role of Parental Involvement, Teachers' Behavior, and Students' Motivational Beliefs about Math. *Journal of Early Adolescence*, 29(4), ss.541–570. DOI: 10.1177/027243160832418

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011. (2011). Stockholm: Skolverket

Tillgänglig på Internet: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2575>

Maloney, E.A. Ramirez, G. Gunderson, E.A. Levine, S.C. & Beilock, S.L. (2015). Intergenerational Effects of Parents' Math Anxiety on Children's Math Achievement and Anxiety. *Psychological Science*, 26(9), ss.1480–1488. DOI: 10.1177/0956797615592630

Nationalencyklopedin, ideologi. <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/ideologi> (hämtad 2019-01-19)

Nationalencyklopedin, ideologikritik. <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/ideologikritik> (hämtad 2019-01-19)

O'Sullivan, R.H. Chen, Y-C. & Fish, M.C. (2014). Parental Mathematics Homework Involvement of Low-Income Families with Middle School Students. *School Community Journal*, 24(2), ss.165–187.

Patall, Erika A. Cooper, H. Robinson, Jorgianne C. (2008). Parental Involvement in Homework: A Research Synthesis. *Review of Educational Research*, 78(4), ss.1039-1101
DOI: 10.3102/0034654308325185

Silinskas, G. & Kikas, E. (2017). Parental Involvement in Math Homework: Links to Children's Performance and Motivation. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 41(1), ss.1–21.DOI: 10.1080/00313831.2017.1324901

Strandberg, Max (2013). *Läxor om och för kulturell mångfald med föräldrars livserfarenheter som resurs: några kritiska aspekter*. Diss. (sammanfattning) Stockholm: Stockholms universitet, 2013

Westlund, Ingrid (2004). *Läxberättelser: läxor som tid och uppgift*. Linköping: Linköpings universitet, Institutionen för beteendevetenskap

Österlind, Eva *Elevers förhållningssätt till läxor: en uppföljningsstudie*. Falun: Högskolan Dalarna

HÖGSKOLAN I BORÅS

Besöksadress: Allégatan 1 · Postadress: 501 90 Borås · Tfn: 033-435 40 00 · E-post: registrator@hb.se · Webb: www.hb.se